

▲ Žandov

Žandov (CL)

V roce 1444 dobyli Žandov Lužičané. Čtyřicet domů a pivovar je smutným výsledkem požáru z roku 1615. Švédové Žandov vyplundrovali v roce 1646.

Žandov (UL)

Obec byla zničena 30. srpna 1813 v průběhu napoleonské bitvy u Chlumce.

Žáravice (PA)

Opevněné místo, které zaniklo během husitských válek.

Žarošice (HO)

Léta Páně 1797 byla ohněm stržena téměř celá ves.

Žatec (LN)

„Léta 1249 Přemysl obrátiv se s svými k Žatci, toho města dobyl a tu všecku krajinu Žateckou svému panování podmanil.“ Bylo to ve vzdoru mladého Přemysla Otakara II. proti svému otci králi Václavovi I.

V roce 1421 oblehli porýnští kurfiřti město a šestkrát na něj bezúspěšně zaútočili. Poté se

ze záhadného důvodu v křižáckém táboře rozšířil požár. Křižáky zachvátila panika a ve zmatku odtáhli. V létě 1424 „Žižka a Klatovští táhli až k Žatci a tu on i oni mnoho klášterův a kostelův farních vybrauše, spálili a rozbořili“. Jiří Kopidlanský na své mstitelské misi vypálil v Žatci v roce 1509 šestnáct domů. V roce 1612 vyhořelo Horní předměstí kolem kostela sv. Mikuláše. V roce 1635 zapálila Žatec polská vojenská jednotka jako trest za to, že ji měšťané odmítli vpustit do města.

▲ Žatec

V roce 1665 shořelo Horní předměstí, které bylo zasaženo požárem také o tři roky později, v roce 1668. Další požár na sebe nenechal dlouho čekat a v roce 1681 opět vzplál na Horním předměstí a zachvátil spolu západní část města směrem ke Kněžské bráně a kostel sv. Michala. Později hořelo v roce 1738 v severní části města, kde se v plamenech ocitl kostel Nanebevzetí Panny Marie, kostel sv. Martina, děkanství, škola, kaple a třicítka domů. V roce 1767 se proměnilo v popeliště celé vnitřní město s kostelem, děkanstvím, školou, radnicí a masnými krámy. Celkem sto třiadesát domů. Blok domů zmizel v plamenech v roce 1784 a 5. května 1788 celé vnitřní město, což činilo dvě stě dva domy a dvacet šest obecních budov, včetně radnice, kasáren

▲ Žďár nad Sázavou

▲ Žebrák

a věže kostela sv. Michala. Část města zničily ohnivé jazyky v roce 1794. V roce 1815 byly plameny pohlceny domy na Chelčického náměstí a v okolí. Kostel Nanebevzetí Panny Marie vyhořel v roce 1840.

Ždánice (HO)

Apokalyptičtí jezdci přijeli v roce 1619 v podobě stavovského vojska, v roce 1645 jako Švédové a v roce 1663 je důsledně jako na Dürerově obrazu napodobili Tataři.

Žďárná (BK)

Zámek v roce 1839 vyhořel.

Žďár nad Sázavou (ZR)

Za husitských válek byl vypálen klášter. V roce 1647 učinili totéž i s městem Švédové. Celkem devatenáct domů vyhořelo v roce 1653. V roce 1662 pak šedesát domů. V následujícím roce postihly Žďár dva požáry, během nichž shořelo dvaasedmdesát domů. Z domů v Dolní ulici šlehaly plameny v roce 1698. Smůlu měli cisterciátská mniši 9. května 1737. Toho dne jim vyhořel celý komplex klášterních budov. V roce 1766 padlo ohni za obět deset domů. Dne 16. června 1784 tu hořelo znovu. „Větretem byl oheň přenesen na poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře,“ dílo architekta J. B. Santiniho. Naštěstí se kostel zachránil a dnes je vyhlášenou památkou pod patronací UNESCO. Dne 21. března 1847 vzplálo třiatřicet stavení v centru města a kaple sv. Barbory.

Ždírec (JI)

V centru obce stojí kostel svatého Václava, který byl po požáru v roce 1890 v pseudogotickém slohu znovu postaven.

Žebrák (BE)

Požár roku 1395 zničil hrad Žebrák, rezidenci Václava IV. Václavovi to však posloužilo jako podnět ke stavbě zcela nového hradu Točnicku jen několik set metrů dále na sklanatém hřebenu. Na strategicky výhodnějším místě než stál hrad původní. Dne 14. května 1425 začalo třítydenní obléhání Žebráku husity, které skončilo jejich neúspěchem, nicméně město alespoň vypálili. Za pobytu císaře Ferdinanda I. dne 8. června 1532 hrad vyhořel a zůstal v rozvalinách. Panovník se s družinou včas evakuoval. Avšak o všechno, co měl s sebou, přišel.

Téměř celé město se stalo požářištěm v roce 1608. Roku 1639 město zcela vypálili Švédové.

„Zbylo jen šest pustých chalup. Zbylé místní obyvatelstvo si vybuodovalo alespoň slaměné chýše na spáleništi a místo zvířat se sami zapřahali do pluhů.“ Ukrutný oheň v roce 1809 strávil celou část města od Berouna až k potoku.

Železná (DO)

Padesát osm domů je výsledkem velkého požáru v roce 1908.

Železnice (JC)

Od sazí a popele jsou ze Železnice tyto účty: 1788 – vzplálo sedmdesát domů; 1826 – shořelo dvaasedmdesát domů, včetně celého náměstí; 1859 – vyhořelo deset domů. „Na 130 domů nablízko spojených, ohněm stráveno bylo“ v roce 1832.

Železný Brod (JN)

V předhůří Jizerských hor řádili v roce 1469 Lužičané a po nich v roce 1643 Švédové.

Želiv (PE)

Románský konvent vyhořel kolem poloviny 13. století. Další pohroma přišla v roce 1375, kdy premonstrátskou kanonii postihl další ničivý požár. V klášteře Želiv vyhořela v roce 1712 většina budov.

▲ Želiv

▲ Žerotín

▲ Židlochovice

Žerčice (MB)

Neblahé spojení pro obec – rok 1639 a Švédové.

Žerotice (ZN)

Hrad Žerotice dobyli a vypálili Švédové v roce 1643.

Žerotín (LN)

Hrad velmi utrpěl za třicetileté války zejména při švédském vpádu v roce 1639.

Židlochovice (BO)

Nejdříve potrápili město v roce 1621 císařští, v roce 1642 hořel kostel a v roce 1645 tu skutečně nezvanými hosty byli Švédové. Židlochovice postihl velký požár v roce 1760.

▲ Žihle

▲ Žirovnice

Žihle (PS)

Za třicetileté války byla Žihle dvakrát obsazena (1639 a 1645) švédským vojskem a vypálena.

Žihobce (KT)

Tvrz byla vypálena za husitských válek.

Žinkovy (PJ)

V roce 1684 zůstala sežehnutá plameny část Žinkov i s kostelem, v roce 1734 polovina městečka a v roce 1902 dvanáct domů.

Žireč (TU)

V roce 1825 oheň poškodil zámek tak, že muselo být strženo jeho druhé poschodí.

Žirovnice (PE)

V roce 1645 byl zámek obsazen Švédy a při následném dobývání těžce poškozen.

Žitenice (LT)

Požár zámku v roce 1806.

Žitková (UH)

Žitková byla několikrát poznamenána častými nájezdy Tatarů, Turků a kuruců v 16. a 17. století, kteří likvidovali místní obyvatelstvo. Několikrát zničená obec byla opětovně zakládána.

Žiželeves (HK)

Kostel sv. Mikuláše zanikl při požáru v roce 1769.

Žiželice (HK)

Ani Žiželice nebyly v roce 1420 husity ušetřeny. V roce 1798 shořelo dvaasedmdesát domů, z toho sedmadvacet v Končicích.

Žleb (BK)

V roce 1842 vyhořela ve Žlebu Mariánská huť.

Žleby (KH)

V roce 1384 „král (Václav) rozkázal lid sebrati, ti obehnali hrad Žleby a dobyli ho v osmnácti dnech... král pak Žleby rozbořiti rozkázal“. Dvakrát v letech 1421 a 1427 hrad vypálili husité.

Žlutice (KV)

Město bylo pro husitskou revoluci velice významné, proto je v roce 1421 Žižka dobyl a vy-

▲ Žleby

▲ Žlutice

pálil. Za rok po něm to v roce 1422 zopakovali pražané, kteří vypálili i kostel Nejsvětější Trojice. „Pražané před slavností velikonoční Žlutice dobývali tak, až se jeho zmocnili, a zbytek v něm lidi bez viny, vybrali všecko město i předměstí a všecko zgruntu vypálili.“ Rozkvět

města zastavil velký požár v roce 1761, který postihl celé město a zámek. Po něm z čp. 158 a 261 zůstaly jen ruiny. V roce 1779 Žlutice vyhořely znovu. V roce 1874 udeřil do kostela Nejsvětější Trojice blesk a ten lehl popelem.

Žulová (JE)

Rozvoj městečka byl zastaven třicetiletou válkou. V roce 1639 sem vtrhla švédská a polská vojska. Při ústupu okupanti vyhodili část hradu do povětří a „zbytek zkázy dokonat oheň“. Městečko bylo poničeno zejména v dalším tažení Švédů roku 1642. Žulová se musela vzpamatovávat také po ničivém požáru roku 1657. Velké požáry postihly obec v letech 1833 a 1843. V roce 1891 vyhořela Kostelní ulice.

Žumberk (CR)

V roce 1509 Žumberk vypálil Jiřík Býchorský.

▲ Žumberk